

Hver vinnandi maður Hver vinnandi kvinna minst ein lut í Sjóvinnulánsgrunninum.

Sækketvistlærred 48 Øre

Et Parti svært, ubleget realiseres mindst 20 m. samme Kvalitet 125 cm. bred 96 Øre pr. m. Ubl. Skjorter 200 Øre i lille og middel Størrelse, stor 225 Øre, svære uldne Herresokker 100 Øre, svært ubl. Flonel 70 cm. bred 65 Øre pr. m. Viskestykker 36 Øre. Vaffelhaandklæder 48 Øre, kulørte Lommeterklæder 45 x 45 cm. 325 Øre pr. Dus.

Fuld Tilfredshed eller Pengene tilbage. Forlang illustreret Katalog. **SÆKKELAGERET, Sct. Annæ Plads 10. København K.**

Kunngerð.

Valstýrið í Tórshavn kunnger her, at fólkatingsval verður í Tórshavnar valdomi miðvikudag hin 29. maí 1929 í Tingstovuini í Tórshavn.

Stemmað verður í tíðini frá kl. 10 fyrra part til kl. 1 seinna part og tínest frá kl. 3 seinna part til kl. 8 seinna part, og verður tá ikki givið uppat, so leingi veljarar enn koma at stemma.

Tórshavn, 3. apríl 1929.

Fyri valstýrið

Jens Pauli Andreasen.

„Hann uppøsir fólkið“.

(Týtt eftir íslenskum).

Millum kristna manna hefur mikið verið rott og skrivað um pínu og deyða Jesu frá Nasaret. Tó hefur tað verið lítið gjørt av at greiða frá, hvat grundirnar vóru til, at teir ráðandi í samtíð hansara kravdu hann tiknan av lívi. Munnu summir hava hildið, at pína og deyði Jesu hava verið soleiðis háttáð, at ikki mátti lítast at hesum við øðrum eygum, enn eygum trúarinnar, og ikki var ráðlígilt at bera fram søguligar atfinningar um tilfíkt evni.

Men við hesum orindum ætli eg tá at loyva mær at flyta grein um áskoðan mína um, hvat tað var í læru og framkomu Jesu, sum rakti so meint við teir ríkjandi og ráðandi í samtíð hansara, og hvi livseydna hans-

ara varð soleiðis, sum honum í royndum var úr.

I.
Engin eigur at vera í iva um, at við framkomu og boðskapi sínum vildi Jesus sára trúar-kenslurnar hjá samtíðarmonnum sínum, ið nevndir vóru hinir rættvísu, og samsvarar hetta eiti við teir, sum við nú nevna »hinir rætttrúgvandi«. Hann kom fram sum strangur siðameistari og siðhaldari, men hin góðkendi málistokkurin fyri moral var langt frá soleiðis háttáður, at hann kundi fylgja tí, sum alment var hildið at vera samúmligt. Samvera hans við hin meiniga mannin og teir sum vóru siðuliga veikir, var hildið at vera rætt og slætt siðbrot, sætt frá sjónarmiði

hina rættvísu. Tað torvast ikki 2000 ára gamlir Farisearar til at taka sær tikni av tí, at borið verður í boturflaka fyri kvinnu, ið verið hefur avvegis í ástarmálum. Tað gjørdi Jesus meiri enn einaferð. Hviludags-halguna breyt hann tryfall, og hinum rættvísu Gýðingum gav hann upp í næsar, at teir vóru trælar hviludagsins. Hann var langt frá at vera ástheitur — sum tó tóktist at vera eitt av teim mest sjálvsögdu eyðkennum fyri einum fullkomnum livshátti, og var hann tessvegna skýrdur áitari og vindrakari. Hann elvdi monnum til gleði og setti ongur fyriskipanir um fostur.

Við heru síni fannst hann at halgisíðum og trúarskoðanum tjóðarinnar. Hann fannst at bonarlívi teirra manna, sum roknaðust fyri teir rættvísastu fyri Guds andlit. Teir bóðu til tess at uppfylla heilagari skyldir, og teir bóðu á gotum og geilarhornum til at vera øðrum fogur fyrirmynd í sonnum Guðs-ólta. Jesus segði at teir vóru falsarar, og bóðu til tess at sýna seg fyri monnum.

I flestum líknisum Jesu, sum okkum tykja vakrast, og sum til allar tíðir hava verið kristnum monnum kærast, eru bráddir, sum notið hava ógvuliga sárt. Hann segði Farisearum, sum ikki kendi vómni síni sjálvs, at hann trein ikki fram fyri andlit Guðs eins og tollarin, sum ikki gav forskriftum lógarinnar æns. Í líknisum um tann miskunnssama Samaritanabúgvinn hevði hann at Gýðingum fyri teirra áskoðan, at einans teir vóru rættlir fyri andlit Guðs. Samaritanabúgvinn, sum eftir teirra dómi var óreinnur, kundi uppfylla hovuðshóð-órð lógarinnar, men prestar og livitar brotu tað, og tað í sínum heilaga embættisnavni. Hann segði, tað ráddi meira um at javna ósemluna við broður sín, enn at bera fram offur á altarið í halgdóminum. Men tað var hin heilagasti atburður, sum gjørdur var samsvarandi við ráðandi trúarskoðan.

Líknislið um hin burturvísta (fortapt) sonin er ein skorp ábreiðsla á teir, sum roknaðu seg fyri teir rættlætta, og fyrigeving til teir, sum fallnir eru.

Teir njóta ikki tann fagnað, og ta gleði í samfelagi við Gudi, sum fellur í teirra lut, sum vóru burturvíslir syndarar.

Syndarin, sum er vilsur fleitan síni eftir sælu livsins, hann varðveitur evnini til at njóta gleðina í samfelagi við Gud. Men tey evni hefur hin rættvísu glatað (fortapt) í illsinni og óvund um at syndarin verður fagnaður. Og tá hava hinir rættvísu fingið harðasta dómin í søguni um dómin á evsta degi. Tá ið dómarin býður teimum, sum sita við hogru hjá hansara, at taka í arv ríkið hjá hinum útvaldu, tá metir hann virði teirra eftir hesum, at teir hava givið hungnaðum at eta, týrsum at drekka, hava klætt tey næknu, hýst teimum húsvilla, vitjað tey sjúku og tey sum vóru í fangahúsi. Hann mintist ikki aftur á eitt einasta sindur av øllum tí, sum hinir rættlætta høvdu róst sær av og roknað sum hinar heilagstu skyldir sínar at rokja. Og hinum, sum vísir er í elddikið, verður ikki roknað til last, at teir hava vanrokt fostur, sviðið tiggjund, brotið halgu hviludagsins — tað er ikki einusinni mint á tað, at teir hava stolið ella driðið hor. Tað er á ongan hátt mint á nakað av tí, sum teir rættlætta roknaðu fyri at vara mest um.

Men tað er mint á dygdur, sum hinir opinberu syndararnir stóðu framarlaga í, og vísir var á, at hinir rættlætta lögdu miklan dent á siðir. Teir gjørdu lítið av tí at metta og klæða vesel-ingar, sum vóru á teirra vegi, og inn í fangahúsið til brots-manna hugdu teir ikki. Hitt stóð teim nær: at biðja Gud varða seg frá tí, at vera á teirra vegi. Tað var teim avgjort trúarskoðan, at teir dálkaðust av nærveru teirra. Í hesari søgu gongur hann í so avgjorda mótsøðu við ta valdandi (ríkj-andi) áskoðan um siðleika, at hann gevur brotsmonnum for-rætt til at arva Guðs ríki, men hin rættlætta, sum ikki kendu sita á sær nakra synd, eru vissast taldir millum hinar forðomdu. Men tó fer um øll mark, tá ið vísir verður á, at teim, sum alt sít lív hava stríft við at gera Gudi eftir vild — teim er vísir burtur, men hinir, sum lóna fíla, kennast als ikki við, at teir

hava tænt Gudi, tá teir framdu góðgerðir sínar.

Sbr.: »Nær sá vit teg svangan og sá tege« o. s. fr.

Henda søga stendur skrivað í 25. kap. Mathæusar evang., og munnu flestir kennast við hetta líknisli; tó, ikki minnst eg at hava sæð tað í nakrari íslendskari barna-lærdomsbók, og munnu íslendingar ikki vera einsamallir um at vilja káva út yvir hesa søgu.

Út frá hesum, sum sýnir, hvussu miklari mótsøðu boðskapur Jesu er við valdandi áskoðanir, hava summir vilja verið við, at Jesus var domdur til deyða sum falskur lærari. Og tað er kunnugt, at mangan hevur kristna kirkjan latið taka av lívi, sum minni hevur víkið frá góðkendum áskoðanum.

Men valeyst er tað, at Gýðingar litu ikki á tilfíkt mál á sama hátt, sum kristnir menn hava gjørt. Teir rósaðu sær ikki av tí at vera rætttrúgvandi, heldur rættlætir, og vóru tí ikki eins eymir fyri øðrum lærdomum. Gýðingum lá ikki soleiðis upp á hjarta, at allir skuldu frelstast, og kendu seg tí ikki tvingaðar til at standa í mann-drápum og øðrum hverkum til at tryggja fólkið fyri at fara á villar leiðir. Teir lótu sær nýva við at takka Gudi fyri tað, at teir ikki vóru sum aðrir menn. Teir trongdu ikki til rættlæti á sama hátt sum kristin kirkja hevur hildið sum skyldu sína at trongja til rétta trúgy.

Og tá ið maður fer at kanna eftir grundunum, sum fram eru bornar móti Jesu frammi fyri ráði Gýðinganna og Pilatus, tá liggur tað greitt, at aðallær-málið er í samband við kongadóm, sum sagt er, Jesu vildi taka sær. Eisini hermennir halda kongadóm fyri gjöldum, tá ið teir seta krans um hovar hans, og yvirskriftin yvir kross-inum er gjørd í sama anda.

Tá ið rotti er um tað, hvussu Jesus hevur verið tikin av lívi, tá verður fyrst og fremst at hava í huga, hvat ársókin man hava verið til hesi kærumál.

Givið út av
socialdemokratiskum felogum.
Blaðstýrari: M. S. Viðstein.
Prentsmíðja
»Føroya Social-Demokrater, Tórshavn.

mannalívið mátti vera ein áhaldandi framgongd til fullkomnari og fullkomnari samfelagslag; teir máttu tí taka fylgjurnar og halda fram at hin ognarleysi flokkurin (*proletariat*) ikki meira kundi sleppa undan tí oki, sum hin eigandi og stjórnandi flokkurin (*bourgeoisie*) leggur á hann, *uttan hann á somu tíð broytir ognarviðurskiptini* so, at eingin privatmaður fær rætt til at eiga avlopit av vinnu-livsdriftini, men at tað verður ein samfelagsins!

Á tann hátt verða allir limir samfelagsins arbeiðarar, sum fáa hitt óskerda úrslitið úr ar-beiði teirra, og verður harvið á somu tíð allar munur millum flokkarnar í mannfelaginum at *hvørva*, og harvið eisini hin oyðandi bardagi millum flokkarna.

Á somu tíð sum hitt kommunistiska mani-festi kom út og varð umsett til mong tungumál, broytti eisini felagið síni gomlu loysunarorð: „Allir menn eru broðir“ til „*Proletarar í øllum londum sameinist!*“

Tá uppreistin brast á í Týskalandi í 1848 og koll-veltingin dundið yvir landið, mældu Marx, Engels og Wolff teimum týsku limunum at venda heimaftur og taka lut í tí kollveltingararbeiði, sum nú var byrjað í føðilandi teirra. Sjálvir fóru teir við og stovnaðu hitt kommunistiska blaðið „*Neue Rheinische Zeitung*“ við Karl Marx sum hovudsritstjóra. Hetta blað gjørdist ein sviðandi koyril fyri alt, ið eita kundi bestaborgarlig hugsan, meðan tað varliga fjálgaði um hvønn ein kollveltingar- og uppreistarmeista, sum til var og royndi at ala upp nýggjar og fáa teir allar birtar upp í hjartan lagna.

Karl Marx, sum við sínum stóra kunnuleika og glitrandi gávum royndi at prógva, at tað var hitt praktiska vinnulívið og tess mongu figgarligu

træðir, sum skapaðu søguna og hitt andaliga lív mannanna, og ikki umvent, vildi sjálvsagt ikki greiða spurningarnar somikið útrá søguligari áskoðan, sum útrá samfelagsligari og figgarligari; tó sipaði hann eisini til søgulig og tjóðskaps-lig evnir, og hann dugdi væl at meta hina vaknandi tjóðskapskensluna, sum eina týðningarmikla kraft. — Har tjóðskapskenslan vísir seg sum uppreistarandi ímóti ráðandi einaveldi og fremmand-veldi, og har fólkið gjøgnum sín tjóðskapaliga skaldskap vísir eina hoga og serstaka mentan, fann tað eldhugað viðhald hjá »*Neue Rheinische Zeitung*«. Soleiðis gjørdi blaðið síni hvassastu álop á hina pröysisku og eysturrikisku stjórnnar, fyri at tær við vápnavaldi royndu at kova tær tjóð-skaplugu frelsisuppreistarar í Italia, Polen og Un-garn; men vert er tó eisini at leggja í geyma, at Marx við hámkilum orðum sópar *danska tjóð-skapskenslu* og *alla Skandinávismu* tilsiðis og síðan við størstu sjálvissu prógvar Týskalands *søguliga* og *mentunnarlaga* rætt móti Danmark viðvíkjandi Slesvig-Holstein. Týskaland var eftir hansara ætlan eitt meira hogtmentað land enn Danmark og við nógv stórra vaxtravónum; meðan, eftir hansara áskoð-an Danmark stóð í stað og hevði alla sínar ment-ur sum beinvegis længdós frá Týskalandi. Hetta, at Danmark stóð í andaligari skuld til Týskaland, mætti Marx hægri enn søguligan arvarett. Aðrir menn hava seinni dømt órævisi, men tann áskoðan, sum Marx hevði í hesum máli, stendur tó framvegis sum eitt holtandi illveðurs-skýggi undir havsbrúnni og gevur okkum eina sterka ákenning av, hvønn týðning, andaligt og tjóðskapsligt sjálvbjargni hevur fyri fólksins lívsrætt og lívsvón millum aðrar tjóðir.

Uttan um Karl Marx flokkaðust við »*Neue Rheinische Zeitung*«, mangir gávuríkir menn og tað er í hesum blað, at ein ungur eldhugaður, gávuríkur maður, *Ferdinand Lassalle*, fyrst er nevndur sum ein teirra, ið framtíðina eiga.

Um henda mann og lívsyrki hansara skal seinni vera rotti.

Endamáll Karl Marx's var at fáa heimslins arbeiðaralokk, sum tá var ein at spjaddur hópur av meirra ella minni trælkaðum einstaklingum, til at standa saman, og mynda ein fastan sameintan flokk við felagsskrá og við einari livandi kenslu av, at hann hevði eina søguliga uppgávu at loysa. Endamálið var at sagra yvir kapitalinum, ikki við at týna hann ella vanvirða hann, ikki við at bróta sundur tær nýuppfunnu maskinurnar, sum til at byrja við tóktust at taka breiði frá arbeið-arunum; men við at ognar sær ræði yvir øllum framleiðslumidlanum gjøgnum samvinnuligan og politiskan felagsskap. Á tann hátt vildi Karl Marx, at arbeiðarin skuldi ognar sær hitt óskerda úthýti av øllum arbeiði. At vísa arbeiðarum um allan heim at hetta ikki var ein »*Utopie*« men ein mög-uligeiki í roynd og veru, tað var nú lívsmál Karl Marx's.

Tá uppreistin í Týskalandi um heystið 1848 var kóvd í blóði og jarni, máttu bæði Marx, Engel og fleiri, sum starvað høvdu við »*Neue Rheinische Zeitung*« flýggja av landinum.

Marx og Engels búsettust tilsiðis í London og her livdi Marx eitt fátaksmannslív til sín deyð 1883. Hann helt tó ikki uppat ella veik frá sínum lívs-máli, tross neyð og fátaksdomi starvaði hann dag undan degi við sít skrivliga vísindearbeiði,